

підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: зб. наук. праць*. Одеса, 2014. Вип. 2/2. Т. 1. С. 12-19.

3. Балахонова О.В. Удосконалення обліку постачань на основі побудови моделі партнерства. *Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. 3. С. 816-820.

4. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Економічна сутність грошових коштів підприємства. *Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. наук. праць*. Вінниця, 2017. Т. 1. С. 25-27.

5. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Система забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. *Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці: зб. наук. праць*. Вінниця, 2016. Т. 1. С. 145-147.

6. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Методологічні аспекти контролю грошових активів та дебіторської заборгованості. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: зб. наук. праць*. Вінниця, 2018. Т. 1. С. 153-155.

7. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Бондар І.М. Основні завдання аналізу та оцінки доходів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 19-23.

8. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Васалатій О.М. Методика фінансового контролю запасів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. № 4. С. 23-26.

9. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Канівець С.В. Методика аналізу заборгованості підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 26-31.

*Балахонова О.В., д.е.н., доцент, професор
кафедри економіки та менеджменту,
Вінницький інститут Університету «Україна»;
Устенко Ю.М., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ECONOMIC ESSENCE OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Анотація. У статті досліджено зовнішньоекономічні зв'язки в діяльності підприємств. Охарактеризована вагомість ролі зовнішньоекономічної діяльності як інституціональної форми функціонування сфери підприємницької діяльності. Досліджено визначення терміну «зовнішньоекономічна діяльність» вітчизняними і зарубіжними вченими-економістами. Запропоновано уточнене визначення терміну «зовнішньоекономічна діяльність».

Ключові слова: зовнішньоекономічна політика, економічна політика, зовнішньоекономічна діяльність.

Abstract. In the article external economic copulas are investigational in activity of enterprises. Described ponderability of role of foreign economic activity as an institutional form of functioning of sphere of entrepreneurial activity. Determination of term is investigational «foreign economic activity» by home and foreign scientists-economists. The specified determination of term is offered «foreign economic activity».

Keywords: external economic policy, economic policy, foreign economic activity.

Постановка проблеми. Для сучасного періоду розвитку економіки України характерним являється суттєве розширення торговельно-виробничої діяльності. У даному секторі економіки спостерігається посилення конкуренції між підприємствами, ускладнення міжгосподарських зв'язків у суб'єктів підприємницької діяльності, їх контрагентами та покупцями, поява ефективних методів активізації продажу товарної продукції. В даних умовах управління господарською діяльністю вимагає від підприємств удосконаленого інформаційного та методичного забезпечення підтримки управлінських рішень.

Зовнішньоекономічні зв'язки стали все більш вагомою складовою виробничо-торговельної діяльності вітчизняних підприємств. Систематично підвищується інтерес до продуктивного співробітництва з партнерами із зарубіжних країн. За даних умов велика кількість підприємств потребує об'єктивної інформації стосовно механізмів функціонування світового ринку, його структури та організації підприємницької діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні питання фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності досліджували як вітчизняні науковці – Апопій В.В., Бардаш С.В., Білуха М.Т., Голошубова Н.А., Деньга С.М., Дрозд І.К., Шевчук В.О., так і зарубіжні – Амітан В.Н., Апчерч А., Арийоши А., Хабермайер К., Лоренс Б., Эткер-Роб И., Каналес-Криленко Дж.-И., Асин Л.М., Кононова И.Я., Даненбург В.

Формулювання цілей статті. Метою досліджування є теоретичне обґрунтування щодо фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний соціально-економічний стан в Україні спрямований на утворення продуктивної економічної системи, в якій першочергове місце належить зовнішньоекономічним відносинам. Адже, саме зовнішньоекономічна діяльність являється найрозвинутішою формою ринкових відносин, а, отже, є найвагомішою сферою сучасної економіки, яка сприяє становленню і продуктивному розвитку фінансово-економічної системи.

Останніми роками спостерігається значне розширення обсягів товарів і послуг у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств, стрімке зростання кількості суб'єктів ринку, що призводить до підвищення актуальності та вагомості ролі

зовнішньоекономічної діяльності як інституціональної форми функціонування сфери підприємницької діяльності.

Зовнішньоекономічна діяльність – це сфера підприємницької діяльності з придбання та відповідної підготовки товарів для подальшої їх реалізації підприємствам, іншим суб'єктам підприємницької діяльності.

На вітчизняному ринку зовнішньоекономічну діяльність здійснюють: товаровиробники; оптові комерційні структури (організації, що здобувають товар для подальшого перепродажу й інші); повноважні представники товаровиробників і оптових комерційних структур; експортери і імпортери продукції; посередники.

Питання теорії і практики функціонування фінансового аналізу зовнішньоекономічної діяльності торговельних відносин займають значне місце в світовій економічній літературі, в зв'язку з чим існує значна кількість різноманітних наукових підходів у визначенні «зовнішньоекономічна діяльність», які запропонували відомі вітчизняні та зарубіжні вчені (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення терміну «зовнішньоекономічна діяльність» вітчизняними і зарубіжними вченими-економістами

Автор	Визначення
1	2
Аверчев И.В.	Оборот продуктів праці, призначених для купівлі-продажу суб'єктами господарської діяльності України та іноземними суб'єктами господарської діяльності.
Апопій В.В.	Придбання та збут будь-якої продукції призначеної для реалізації (оплатної передачі) між підприємствами України та закордонними фірмами.
Сопко В.В.	Передача продуктів діяльності (включаючи роботи, послуги, а також цінні папери), призначених для реалізації суб'єктами господарської діяльності України та закордонними суб'єктами господарської діяльності.
Виговська Н.Г.	Сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародною виробничою й науково-технічною кооперацією, експортом і імпортом продукції, виходом підприємства на зовнішній ринок.
Верига Ю.А.	Здійснення операції з будь-яким предметом господарського обороту, в тому числі продукцією, роботами, послугами, документами, що підтверджуються зобов'язаннями та правами.
Зіміна І.А., Корнієнко О.С., Трофімов А.О.	Передача продуктів праці, які задовольняють певні потреби людини і виготовляються для продажу, обміну. Має дві властивості – споживну вартість – здатність задовольняти певні споживчі потреби людини (фізичні, фізіологічні, побутові, естетичні тощо) і вартість, яка встановлюється у процесі обміну на інші товари, тобто визначається кількістю і якістю суспільне необхідної праці, втіленої в товар при його виготовленні.
Аткінсон Э.А., Банкер Р.Д.	Форма господарської діяльності, пов'язана з технологією виробництва та науково-технічною діяльністю, а також з експортними й імпортними операціями.

1	2
Берадзе Л.Є., Бондар Т.А., Воронова М.О., Герасимович І.А.	Товарооборот споживчими товарами, процес особистого споживання яких, зумовлений їх споживними властивостями, відбувається протягом короткочасного періоду – до одного року (окремі продовольчі товари, предмети одягу, товари побутового призначення тощо).
Морозова Н.І., Фоміна О.В.	Надходження та вибуття товарів, що задовольняють особисті і суспільні потреби людей, їх попит (товари кінцевого споживання).
Сальников О.	Оптовий товарообіг включає обсяг продажу товарів організаціям роздрібною торгівлі і виробничим підприємствам.

Отже, як видно із представленої табл. 1 більшість авторів при визначенні терміну «зовнішньоекономічна діяльність» акцентують увагу на сутності товарів та інших матеріальних цінностей, призначених для організації господарської діяльності та забезпечення адміністративно-управлінських потреб. Даний підхід базується на застосуванні організації процесу товарообороту при безпосередній присутності покупців та продавців на складах філіях, спеціалізованих підрозділах. Але, на сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу, умови функціонування підприємств кардинально змінилися.

Поява і поділ світового ринку, комп'ютеризація та «інтернетизація» ринкових відносин (можливість миттєвого отримання вичерпної інформації про будь-які товари, взаємозалежність виробників, що зростає, насиченість суспільства матеріальними благами у розвинутих країнах) зумовлюють поступову модифікацію економіки масового виробництва в економіку індивідуальних послуг. Вирішальна роль переходить від виробника до посередника-оптовика. Все це обумовлює встановлення нових завдань в фінансовому аналізі зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки. І тому, на наш погляд, визначення «зовнішньоекономічна діяльність» як торговельна діяльність у експортних та імпорتنих операціях, яка передбачає існування взаємовідносин між двома суб'єктами: продавцем – торговельним підприємством, яке просуває певні товари від виробника до покупця та створює і надає необхідні торговельні послуги, і покупцем, який купляє товари та оплачує торговельні послуги, сплачуючи продавцю їх грошову вартість, а також торгівля через світові мережі за допомогою комп'ютерів покупця та продавця товару, найбільш точно відображає сучасні реалії вітчизняної економіки.

Список використаних джерел

1. Балахонова О.В. Актуальные проблемы совершенствования институциональных условий местного развития. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент: збірник наукових праць*. Одеса, 2010. Вип. 1. С. 89-92.

2. Балахонова О.В. Инновационные подходы в прогнозировании социально-экономических процессов. *Проблемы и перспективы сотрудничества между странами Юго-Восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ*. Одесса-Севастополь-Донецк, 2011. С. 72-75.

3. Балахонова О.В. Мотивация социальной ответственности бизнеса: методология и направления реализации. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Харків, 2011. №7. С. 77-85.
4. Балахонова О.В. Науково-методичні аспекти формування соціально-економічної політики. *Економіка харчової промисловості*. Одеса, 2011. №3(11). С. 74-78.
5. Балахонова О.В. Регіон: аналіз і управління процесом розвитку. Монографія. Вінниця, 2011. 395 с.
6. Балахонова О.В. Удосконалення аудиторської оцінки фінансового стану підприємства. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: зб. наук. праць*. Одеса, 2014. Вип. 2/2. Т. 1. С. 12-19.
7. Балахонова О.В. Удосконалення обліку поставчань на основі побудови моделі партнерства. *Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. 3. С. 816-820.
8. Балахонова О.В. Современные особенности формирования организационной культуры. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2011. №25. С. 29-36.
9. Гріщенко І.В. Види інвестиційно-інноваційної політики підприємств України. *Науковий вісник ВКІ «Економіка: сучасні проблеми та перспективи розвитку в кризових умовах»*. Вінниця, 2014. С. 82-84.
10. Гріщенко І.В. Методи розвитку технологічної бази інноваційно-орієнтованих підприємств. *Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. наук. праць*. Вінниця, 2017. Т. 1. С. 47-49.
11. Гріщенко І.В. Розвиток підприємств України на основі проектування інвестиційно-інноваційного потенціалу. *Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності: зб. наук. праць наук.-практ. конф. з міжнар. участю. 9 квітня 2014 р.* Вінниця, 2014. С. 248-250.
12. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Економічна сутність грошових коштів підприємства. *Розвиток освіти, науки, економіки в умовах інтеграційних процесів: зб. наук. праць*. Вінниця, 2017. Т. 1. С. 25-27.
13. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Методологічні аспекти контролю грошових активів та дебіторської заборгованості. *Соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: зб. наук. праць*. Вінниця, 2018. Т. 1. С. 153-155.
14. Гріщенко І.В., Балахонова О.В. Система забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств. *Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці: зб. наук. праць*. Вінниця, 2016. Т. 1. С. 145-147.
15. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Бондар І.М. Основні завдання аналізу та оцінки доходів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 19-23.
16. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Васалатій О.М. Методика фінансового контролю запасів підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 23-26.

17. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Канівець С.В. Методика аналізу заборгованості підприємств. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 26-31.

18. Гріщенко І.В., Балахонова О.В., Кравець В.В. Фінансовий контроль в системі управління трудовими ресурсами підприємства. *Подільський науковий вісник. Науки: економіка, педагогіка*. 2017. №4. С. 118-122.

*Балахонова О.В., д.е.н., доцент, професор
кафедри економіки та менеджменту,
Вінницький інститут Університету «Україна»;
Човган А.В., магістрант 2-го року підготовки,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПРИБУТКОВІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

FACTORS INFLUENCING PROFITABILITY, EFFICIENCY AND PROFITABILITY OF THE ENTERPRISE

Анотація. Актуальність статті полягає в тому що, як відомо, безпосереднім результатом комерційної діяльності підприємства служить прибуток, але він приблизно відображає ефективність підприємницької діяльності. Тому для характеристики ефективності роботи підприємства наряду з абсолютною сумою прибутку використовують відносний показник – рівень рентабельності, тобто рівень прибутковості.

Ключові слова: рентабельність, ефективність, економічна рентабельність, фінансова рентабельність, результативність, прибуток, збитковість.

Abstract. The urgency of the article is that, as you know, the direct result of the commercial activity of the enterprise is profit, but it approximately reflects the efficiency of entrepreneurial activity. Therefore, in order to characterize the efficiency of the company, along with the absolute amount of profit used a relative indicator – the level of profitability, that is, the level of profitability.

Keywords: profitability, efficiency, economic profitability, financial profitability, performance, profit, loss-making.

Постановка проблеми. Оцінка ефективності функціонування підприємств є важливим показником, що дає змогу проаналізувати, в які з підприємств доцільно вкладати кошти та розвивати в подальшому, а в яких необхідно здійснити певні зміни, щоб підвищити їх конкурентоспроможність і прибутковість. Висока вартість